

تاریخ و فرهنگ و زبان های ایرانی در پژوهشهای ایرانی خارج از کشور

● سیروس نصراللهزاده

● Iran
Journal of the British of
Persian studies Vol. xxxvi -
1998

● Studia Iranica Tome 27,
1998, Fasc. 1.

الف) واژه‌ی فارسی میانه‌ی azdā: «پیغام» و واژه‌های مشابه‌اش
ب) واژه‌ی فارسی میانه ayāb: «یا».
۳- پروانه پورشریعتی: «تاریخ‌های محلی خراسان و چگونگی استقرار اعراب».
۴- ابراهیم نژاد: شناخت بیماری‌های واگیردار در طب سنتی ایران در رساله‌ی «مفرق‌الهیضه و الوبا» از «میرزا محمد تقی شیرازی» (۱۸۷۳ - ۱۸۰۰ م)
۵- ژان، پیر، دیگرار: با هم‌کاری اصغر کریمی و م. ه. پاپلی یزدی: «بختیاری‌ها پس از ۲۰ سال».
۶- فیلیپ ژینیو و ک. مولر: مهرهای ساسانی (از مجموعه‌ی بُن (Bonn))

مجله‌ی «پژوهش‌های ایرانی» «سالانه» منتشر می‌شود. از سال ۱۹۷۲ به شکل پیوسته با مدیریت «فیلیپ ژینیو» (۱۹۳۱) و «ژان اوین» (۱۹۶۸ - ۱۹۲۷) منتشر شده است.
در این شماره مقاله‌های زیر آمده است:
۱- زندگی‌نامه‌ی «ژان اوین» از موسسان این نشریه
۲- فیلیپ هوسه: «چند نکته درباره‌ی دو واژه‌ی ایرانی»

● چهار راه مذاهب: یادواره‌ی فیلیپ

ژینیو، به کوشش ریکا گیزلن

Au carrefour des religions. Melanges offerts à philip Gignoux. Res orientales. vol. VII. Textes Reunis par Rika Gyselen. 1995.

«فیلیپ ژینیو» (متولد اول مارس - ۱۹۳۱، لیون، فرانسه) زبان‌شناس برجسته‌ی زبان و خط‌های ایران باستان است. تخصص ویژه‌ی او درباره‌ی زبان و خط کتیبه‌های ساسانی است. او بیشترین پژوهش را در خواندن نوشته‌های مهرهای ساسانی کرده است. حاصل کار او و دیگران بر مهرهای ساسانی شناسایی نام‌های خاص (onomastic) فراوان ایران ساسانی در کتاب ارزشمندش (Iranische personennamenbuch. Bd. II. wien. 1986) است. مقاله‌های بسیار و چندین کتاب در زمینه‌ی فرهنگ و زبان ایران باستان دارد. از سال ۱۹۷۰ مدیر بخش‌های دین‌های ایران باستان در مدرسه‌ی عالی دانشگاه فرانسه است. نیز، مدیر نشریه‌ی پژوهش‌های ایرانی (Studia Iranica) و نشریه‌ی پیوسته‌های پژوهش‌های ایرانی (cahiers de studia) است. از سال ۱۹۷۸ رییس انجمن ایران‌شناسان اروپایی (Societes Iranologie Europaea) است. کتاب‌های مهم او عبارت‌اند از:

واژه‌نامه‌ی کتیبه‌های پهلوی و پارتی (۱۹۷۲)،
واژه‌نامه‌ی نام‌های خاص ساسانی در کتیبه‌های فارسی میانه (وین، ۱۹۸۶)، اردویرازنامه (۱۹۸۴)،
گزیده‌های زادسپرم با هم‌کاری احمد تفضلی،
مجموعه‌ی مهرهای ساسانی و ...

مقاله‌های این یادواره به شرح زیر است:
- ریکا گیزلن، مقدمه و زندگی‌نوشت فیلیپ ژینیو.
- لویس بازن، «نام‌های خدا و پیامبر در متن‌های نخستین ادبیات اسلامی ترک» (قرن ۱۱ م)
- آ. دیوید، بیوار، شکار شاهانه و خدای شکار: مهرپرستی مرموز در زمان ساسانیان؟
- ژاک دوشن گیمن، دیدگاه‌های گوناگون درباره‌ی زردشت.
- رونالد امبریک، کتاب‌های خستی (Suvrnabāsottamasutra) در مجموعه‌ی «سنت پطرزبورگ».
- ریچارد ن. فرای، سرنوشت زرتشتیان در ایران شرقی.
- گرازدو نیولی، وام واژه‌های ایرانی ناشناخته در زبان آرامی تا به امروز.
- فرانتز کزنه، مهر و سیارگان در هندوکش مرکزی: مقاله‌ای در تفسیر نقاشی «دختر نوشیروان» (در افغانستان)
- ریکا گیزلن، مهرهای معان در زمان ساسانیان.
- ژان کلنز، آیا روحی جسمانی هست؟
- فیروز م. کوتوال، دخمه‌ی پارسی: تاریخ و وقف آن.
- فیلیپ کرین بروثک، مقدمه‌ی دادستان دینیک.
- ژیلیر لازار، رباعی‌های کفرآمیز عمرخام
- پیر لکوک: چشم‌انداز سیاست مذهبی گنومات مغ

مجله‌ی «ایران» را موسسه‌ی بریتانیایی «پژوهش‌های ایرانی» به شکل سالانه منتشر می‌کند. اولین شماره‌ی آن در سال ۱۹۶۳ م منتشر شد. هدف این موسسه پژوهش در زمینه‌های فرهنگ ایرانی: باستان‌شناسی، تاریخ، هنر، ادبیات، زبان‌شناسی، مذهب و نزدیکی پژوهش‌گران ایرانی و بریتانیایی است. تکیه‌ی اساسی این موسسه بر گسترش تکنیک‌های باستان‌شناختی و حفاری باستان‌شناختی است. بنابراین اندیشه، به گسترش کتاب‌خانه، انتشار گاه‌نامه‌ها همانند مجله‌ی «ایران» برگزار می‌شود سخن‌رانی و هم‌ایش و هم‌کاری با دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزشی در ایران در ارتباط متقابل با دانشگاه‌های بریتانیا پرداخته است.

در این شماره مقاله‌های زیر آمده است:
۱- جان بُردمن: مهرها و نمادها. اثر مهرهای آنا تولی از دوره‌ی بازنگریسته‌ی ایران.
۲- دیوید فرانس: راه‌های آسیای صغیر در (دوره‌ی پیش و آغاز رومی، راه پارسی).
۳- جان کرتیس: تصویر یک گردونه از تخت جمشید.
۴- جورجینا هرمن و ک. کراناساختف و جان سیمسون: پروژه‌ی بین‌المللی مرو (Merv). گزارش مقدماتی از ۶ فصل (۱۹۹۷).
۵- م. ا. مشیری: ادامه‌ی نگارگری‌های ایرانی (بر سکه‌های ساسانی).
۶- تیریکیش خُذزانیازف و لوک تِرِدول: گنجینه‌ی درهم‌های دوره‌ی آغازین اسلامی در مرو (Merv).
۷- استفن هیدمن: آمیختگی پول رایج دو منطقه در دوره‌ی آغازین اسلام. تاثیر بیزانس و ساسانیان بر گردش (پول) در سوریه‌ی بیزانسی و بین‌النهرین شمالی.
۸- لیود ریڈگتون: دیدگاه یک صوفی (عزیز نسفی) از شیطان.
۹- الیور تیرارد - کوله: جنگ و بازسازی. وضعیت ساختمان‌ها و بناهای تاریخی در هرات، افغانستان.
۱۰- سیمون دیگی: بازسازی از اوایل زندگی «بابا سعید پلنگ‌پوش» و «بابا محمد مسافر» در «ولایت» پیش از آوردن «باباها» به هند.
۱۱- سیر دنیس رایت: مزارها و یادمان‌های بریتانیاییان در ایران.
۱۲- استفن کُرنین: نگارش تاریخ معاصر ایران: نظری بر دیدگاه‌ها و منابع.
۱۳- وستا سرخوش گرتیس و جان سیمسون: گزارش‌های باستان‌شناختی ایران.

هنر و باستان‌شناسی ایران باستان

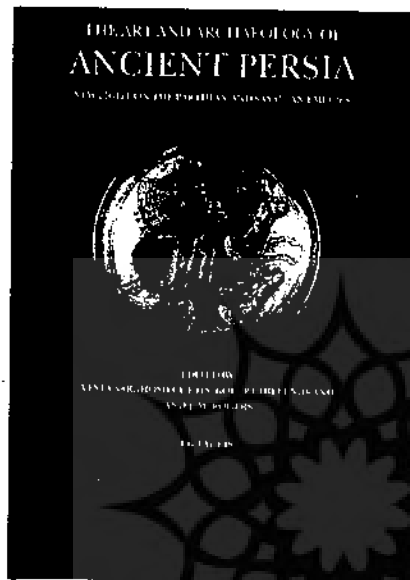
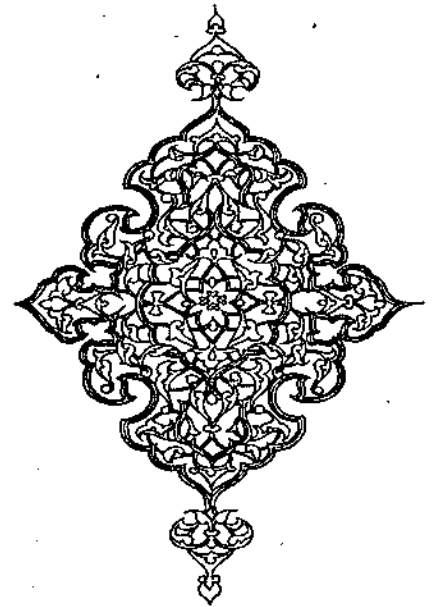
پرتوی نو بر امپراتوری پارتی و ساسانی

The Art and Archaeology of Ancient Persia,
New Light on the Parthian and Sasanian Empires.

eds: Vesta Sarkhosh Curtis, Robert Hillenbrand

and J. M. Rogers.

London, New York, I. B. Tauris, 1998

- اسدالله سورن ملیکیان - شیروانی، «رکاب»؛
«کشتی (= کاسه‌ی) شراب چندپهلوه» از زمان ساسانیان
تا سلجوقیان.
- آنتونیو پاتینو، کیهان‌نگاری ایرانی ۱، سه
«پایه‌ی) آسمان در سنت زردشتی و پس‌زمینه‌ی میان
روانی (آن)
- ماریام روزن - (ایان: سه طرح (از اورشلیم):
اورشلیم قرن ۱۲ م از نگاه سه زایر (مسلمان، یهودی،
مسیحی)
- جیمز راشل، تاثیر متقابل ارمنی - ایرانی بر
یک‌دیگر در دوره‌ی میانه.
- ساتول شاکید، مهنرنگاری یهودی ساسانی
- نیکلاس سیمز ویلیامز، متن سغدی از «سرود
خدای روشنائی».
- پرادس، اکثر شروو: عناصر ایرانی در مانوی؛
نگرشی تطبیقی بر اساس شباهت‌ها. ایرانی - مانوی ۱.
- ورنر زوندرمان: تمثیلی از بازرگانان دارنده‌ی
گنجینه (= سنگ‌های قیمتی در متن سغدی مانوی)
- احمد تفضلی: فصلی از رینکرد درباره‌ی
«نظامیان».

«مؤسسه بریتانیایی پژوهش‌های ایرانی»
(The British Institute of Persian Studies)
همایشی درباره هنر و باستان‌شناسی ایران باستان، در
روزهای ۲۳ تا ۲۵ مارس ۱۹۹۲، در لندن برگزار شد. در
این همایش، پژوهش‌گران بسیاری دیدگاه‌هایشان را
درباره هنر و باستان‌شناسی ایران ارائه کردند. در این
همایش، بیشترین تاکید بر دوره پارت و ساسانی بود، و
تاثیر هنر و معماری این دوره از قرن سوم ق. م تا قرن ۷
م، بر دوره اسلامی بررسی شد. هنر پارت و ساسانی بر
هنر و فرهنگ دوره آغازین اسلامی، نفوذهای فراوانی
داشته است، نیز، این میراث تا دوره معاصر، قاجاریه،
تداوم داشته است، به عنوان مثال، معماری سنتی
مسجد است که از معماری پارت و ساسانی اقتباس شده
است. از مجموع سخنرانی‌های انجام شده، ۲۳ مقاله
برای کتاب حاضر انتخاب شده است. نیز، موزه بریتانیا و
مدرسه پژوهش‌های شرقی و آفریقایی، سالن‌های
سخنرانی برای این همایش در اختیار گذاشتند. نماینده
رسمی ایران از وزارت امور خارجه، دکتر محمود
پروچردی بود.

فهرست مطالب کتاب یاد شده به قرار زیر است:
دیباچه از: وستا سرخوش کرتیس
پیشگفتار یک: رابرت، هیلن براند
پیشگفتار دوم: ج. م. روجرز

مایکل زوف: بازتاب‌های [معماری] هخامنشی /
تخت جمشید در معماری ساسانی؛
آیا ساسانیان تلاش در بازآفرینی [معماری]
امپراتوری هخامنشی داشته‌اند؟
آ. اینورتی: پژوهش جدید باستان‌شناختی در
نمای باستان، ۹۱ - ۱۹۹۰ م؛
آ. ب. نیکتین: سکه‌های دوره آغازین پارتی در مرو؛
و. سریانیدی: نشانه‌های فرهنگ پارتی در
گورستان تیلیه تپه (افغانستان)؛
آ. بادر، و. کایوف، ج. کوشینکو: اندیشه‌های پارتیان
از پادشاهی بر اساس [نقش] مهرهای مرو؛
جوجینا هرمن: شاپور اول در شرق: بر اساس
تصاویر نقش برجسته‌های پیروزی‌اش؛
هیرتوم فون گال: بازنمایی ملل خارجی بر نقش
برجسته بی‌شاپور ۲، مشکلی پیکرشناختی و تاریخی؛
شاپور شهبازی: پژوهش‌هایی در چهره‌نگاری
ساسانی: ۳ - برم دلک: نمادگرایی گل‌های پیشکشی
(تفسیری از نقش برجسته بهرام دوم در برم دلک
است).
پ. ا. هارپر: ظروف نقره ساسانی، دستاوردهای
تازه.
دیتیش هوف: «آتشدان / محراب‌های آتش» و
استودان‌ها. □